

PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

Příspěvek na péči slouží osobám se zdravotním postižením, které jsou závislé na pomoci druhých (rodina, přátelé či registrovaný poskytovatel sociálních služeb). Problematiku příspěvku na péči upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a příloha č. 1, která je obsažena ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., k provedení zákona o sociálních službách.

Podmínky nároku na příspěvek na péči

- příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby
- nárok má osoba starší 1 roku, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (DNZS), který trvá nebo má trvat déle než 1 rok, potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb
- žádost se podává na kontaktním pracovišti krajské pobočky Úřadu práce (dále jen ÚP), na předepsaném tiskopise
- o příspěvku rozhoduje krajská pobočka úřadu práce, o odvolání rozhoduje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV ČR)

Příspěvek na péči může být přiznán již za doby hospitalizace žadatele ve zdravotnickém zařízení, pokud:

- si žadatel řádně podá žádost o příspěvek na péči (formuláře žádosti jsou k dispozici na Úřadu práce nebo je možné si je stáhnout z internetu: <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/zadost-o-prispevek-na-peci>)
- žadatel písemně ohlásí příslušné krajské pobočce ÚP svoji hospitalizaci (poskytování zdravotní péče nebo dlouhodobé lůžkové péče), která trvá nepřetržitě déle než 60 dní (formou potvrzení vydaného poskytovatelem těchto služeb)

V tomto případě ÚP provede se žadatelem sociální šetření v místě poskytování zdravotní péče, následně dojde k posouzení žadatelova zdravotního stavu posudkovým lékařem a stanovení stupně příspěvku na péči. V případě včasného podání žádosti o příspěvek na péči má žadatel šanci, že mu bude příspěvek na péči přiznán již za doby hospitalizace. K výplatě příspěvku však dojde od okamžiku propuštění ze zdravotnického zařízení. O této skutečnosti je žadatel/poživatel příspěvku na péči povinen písemně informovat ÚP (viz. Ohlašovací povinnost).

Pokud se žadatel o příspěvek na péči v době podání žádosti nenachází ve zdravotnickém zařízení (žádost podává z domova), ÚP provede sociální šetření v přirozeném prostředí žadatele, následně dojde k posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem, který stanoví stupeň příspěvku na péči.

Role posudkového lékaře v řízení o příspěvku na péči:

- posudkový lékař přiznává základní životní potřeby, čímž fakticky stanovuje výši/stupeň příspěvku na péči (ÚP následně vydává „Rozhodnutí“ podle názoru zdravotního posudku)
- posouzení zdravotního stavu žadatele probíhá na základě dodaných podkladů - výsledku sociálního šetření, lékařských zpráv doložených ošetřujícím lékařem či zdravotními specialisty, případně osobního vyšetření žadatele o příspěvek posudkovým lékařem

Doporučení: Pokud máte lékařské zprávy, které mohou mít vliv na případné stanovení výše příspěvku na péči, předejte je svému ošetřujícímu lékaři (doporučujeme si nechat kopii lékařské zprávy pro vlastní potřebu).

Při posuzování stupně závislosti osoby na péči jiné fyzické osoby se hodnotí schopnost zvládat následující základní životní potřeby (dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb.):

a) Mobilita:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat

- 1) vstávání a usedání,
- 2) stoj,
- 3) zaujímat a měnit polohy,
- 4) pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami v bytě a běžném terénu, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu,
- 5) otevírat a zavírat dveře,
- 6) chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů,
- 7) nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

b) Orientace:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem,
- 2) mít přiměřené duševní kompetence,
- 3) orientovat se osobou, časem a místem,
- 4) orientovat se v přirozeném sociálním prostředí,
- 5) orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.

c) Komunikace:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení,
- 2) chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv,
- 3) vytvářet rukou psanou krátkou zprávu,
- 4) porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům,
- 5) používat běžné komunikační prostředky.

d) Stravování:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny,
- 2) nápoj nalít,
- 3) rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji,
- 4) najíst se a napít,
- 5) dodržovat stanovený dietní režim,
- 6) konzumovat stravu v obvyklém denním režimu,
- 7) přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

e) Oblékání a obouvání:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem,
- 2) rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit,
- 3) oblékat se a obouvat se,
- 4) svlékat se a zouvat se,
- 5) manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

f) Tělesná hygiena:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) použít hygienické zařízení,
- 2) dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla,
- 3) provádět celkovou hygienu,
- 4) česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

g) Výkon fyziologické potřeby:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) včas používat WC,
- 2) zaujmout vhodnou polohu,
- 3) vyprázdnit se,
- 4) provést očistu,
- 5) používat hygienické pomůcky.

h) Péče o zdraví:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) dodržovat stanovený léčebný režim,
- 2) provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky,
- 3) rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

i) Osobní aktivity:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami,
- 2) plánovat a uspořádat osobní aktivity,
- 3) styku se společenským prostředím,
- 4) stanovit si a dodržet denní program,
- 5) vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

j) Péče o domácnost:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

- 1) nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti,
- 2) manipulovat s předměty denní potřeby,
- 3) obstarat si běžný nákup,
- 4) ovládat běžné domácí spotřebiče,
- 5) uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj,
- 6) vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí,
- 7) obsluhovat topení,
- 8) udržovat pořádek.

Při hodnocení uvedených základních životních potřeb se podle vyhlášky č. 505/2006 Sb. hodnotí schopnost či neschopnost zvládat životní potřebu **v přijatelném standardu**. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

Podle součtu přiznaných (výše uvedených) základních životních potřeb rozhodne Úřad práce o přiznaném stupni závislosti:

Stupně závislosti (u osob starších 18 let):

- I. stupeň (lehká závislost)** – jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není osoba schopna zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby
- II. stupeň (středně těžká závislost)** – jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není osoba schopna zvládat 5 nebo 6 základních životních potřeb
- III. stupeň (těžká závislost)** – jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není osoba schopna zvládat 7 nebo 8 základních životních potřeb
- IV. stupeň (úplná závislost)** – jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není osoba schopna zvládat 9 nebo 10 základních životních potřeb

a tato osoba vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné osoby.

(do 18 let – I. stupeň není schopna zvládat 3 základní životní potřeby, II. stupeň 4 nebo 5 ZŽP, III. stupeň 6 nebo 7 ZŽP, IV. stupeň 8 nebo 9 ZŽP)

Výše příspěvku (pro žadatele do 18 let věku):

I. stupeň	- 3 300,- Kč
II. stupeň	- 6 600,- Kč
III. stupeň	- 13 900,- Kč
IV. stupeň	- 19 200,- Kč

Výše příspěvku (pro žadatele staršího 18 let):

I. stupeň	- 880,- Kč
II. stupeň	- 4 400,- Kč
III. stupeň	- 12 800,- Kč
IV. stupeň	- 19 200,- Kč

Pokud pobíráte příspěvek na péči, staráte se o nezaopatřené dítě do 18 let a Váš příjem, příp. příjem společně posuzovaných osob, je nižší než dvojnásobek životního minima, můžete si podat žádost o zvýšení příspěvku na péči o 2 000,- Kč / měsíčně.

Pozastavení výplaty příspěvku na péči:

- v případech, kdy je příjemci příspěvku na péči celý kalendářní měsíc (od prvního do posledního dne daného měsíce) poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu.
- TOTO NEPLATÍ, pokud první kalendářní den v měsíci nastupujete do daného zařízení a poslední kalendářní den v tomto měsíci jste propuštěni!!!

Pokud je s Vámi na základě schválení revizního lékaře do léčebného zařízení přijata osoba, která Vám bude zajišťovat péči a která je zároveň nahlášena jako osoba, která Vám poskytuje pomoc, výplata příspěvku na péči Vám náleží po celou dobu Vašeho pobytu v léčebném zařízení.

Kdo může poskytovat péči/asistenci:

- registrovaný poskytovatel sociálních služeb
- rodinný příslušník
- asistent sociální péče – není profesionál ani rodina (např. kamarád, soused, atd.)

Na základě Vašeho rozhodnutí máte možnost využít jednu z možností nebo nakombinovat všechny varianty péče.

Registrovaný poskytovatel sociálních služeb:

- poskytovatele si můžete vyhledat v registru poskytovatelů sociálních služeb. Databáze je dostupná na stránkách <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>
- seznam poskytovatelů v daném kraji nebo městě by měli mít k dispozici pracovníci sociálních odborů obecních úřadů s rozšířenou působností (příp. městských částí) a krajských úřadů
- má s Vámi povinnost uzavřít smlouvu o poskytování sociální služby (např. osobní asistence či pečovatelské služby), která bude obsahovat rozsah poskytování osobní asistence (časový rámeček, výčet činností, místo poskytování) a cenu, za jakou bude poskytnuta
- vyhláška č. 505/2006 Sb. určuje maximální sazbu, kterou si poskytovatel sociálních služeb může účtovat za hodinu péče, pobyt, stravu a další služby

Rodinný příslušník:

- s rodinným příslušníkem není povinnost uzavírat písemnou smlouvu o poskytování služby
- pečující osoba je osvobozena od daně, pokud výše příspěvku nepřesáhne 19 200,- Kč / měsíčně
- pečující osoba si může bez omezení vydělávat – např. mít pracovní úvazek/brigádu a zároveň osobě blízké poskytovat péči
- doba péče o osobu blízkou, která pobírá příspěvek na péči v II. – IV. stupni, může být při splnění podmínek započítávána do důchodu a může mít vliv na výši přiznaného důchodu pečující osoby

Asistent sociální péče:

- je osoba, která nespadá do kategorie rodinných příslušníků a zároveň neposkytuje péči jako profesionál/zaměstnanec registrovaného poskytovatele sociálních služeb
- jedná se např. o kamaráda, souseda, kolegu z práce, apod.
- s asistentem sociální péče má příjemce příspěvku na péči povinnost uzavřít písemnou smlouvu o poskytování služby (časový rámec, výčet činností, místo poskytování a cenu), na výzvu ÚP předložit evidenci poskytované péče a přehled výplaty asistentovi

Příspěvek na péči jako příjem

- příspěvek na péči není považován v případě opečovávaného za příjem. U pečujících osob je v některých případech příspěvek na péči za příjem považován.
- příspěvek na péči neomezuje jeho příjemce v jeho výdělích. Příjemce může pracovat např. na hlavní pracovní poměr, aniž by to ohrozilo vyplácení příspěvku!!!

Ohlašovací povinnost

- **žadatel o příspěvek na péči** (nacházející se v době podání žádosti o příspěvek ve zdravotnickém zařízení): písemné ohlášení o poskytování zdravotních služeb nebo dlouhodobé péči pro nemoc nebo úraz nejméně 60 dní; dále písemné ohlášení o propuštění z výše uvedených zařízení do 5 dnů ode dne propuštění
- **poživatel příspěvku na péči** musí na ÚP uvést pečující osoby nebo organizace, které zajišťují dané osobě péči
- do 8 dnů nahlásit na ÚP případné změny související s příspěvkem na péči (změna pečující osoby, nástup na hospitalizaci)

Zdravotní a sociální pojištění pečujících osob

- **Zdravotní pojištění** - je hrazeno za KAŽDOU pečující osobu podle zák. č. 48/1997 Sb., § 7, odst. 1, písm. g) - pečující své zdravotní pojišťovně dokládá, že je pečující osobou a opečovávaný má II., III. nebo IV. stupeň příspěvku na péči, nebo pečuje o dítě do věku 10 let, zde může být i I. stupeň PnP.
- **Sociální pojištění** - pro hlavní pečující osobu je doba péče (za určitých podmínek) započtena jako náhradní doba do důchodu. Po skončení péče, případně při nároku na vlastní důchod, je třeba doložit na okresní správu sociálního zabezpečení potvrzení o době péče. Tato skutečnost je zakotvena v zák. č. 155/1995 Sb., § 5, odst. 2, písm. d). To, že se náhradní doba pojištění týká pouze hlavní pečující osoby, je uvedeno v tomtéž zákoně, § 14, odst. 2.
- Potvrzení o poskytované péči vydá pro zdravotní pojišťovnu i pro okresní správu sociálního zabezpečení pečující osobě Úřad práce.

Upozornění: Během celého řízení o stanovení výše příspěvku na péči má žadatel a jeho zástupce možnost nahlížet do celého spisu, činit si výpisy a kopie. Spis je uložen a veden Úřadem práce v místě Vašeho trvalého bydliště (dle § 38 zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu). Pokud by Vám Úřad práce nevyhověl, musí své rozhodnutí písemně odůvodnit (formou usnesení). V průběhu celého řízení máte zároveň právo navrhnout vlastní důkazy (např. lékařské zprávy, potvrzení od poskytovatele sociálních služeb, apod.) a podávat námítky, se kterými se ÚP musí vypořádat. Zároveň můžete žádat o osobní vyšetření příslušným posudkovým lékařem (tedy nenechat rozhodnutí posudkového lékaře pouze na základě dodaných lékařských zpráv).

Nesouhlas s rozhodnutím o výši příspěvku na péči

- v případě že nesouhlasíte s rozhodnutím o výši přiznaného příspěvku na péči, máte možnost **do 15 dnů podat odvolání** k Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR prostřednictvím Úřadu práce – krajské pobočky, který toto rozhodnutí vydal
- při zhoršení zdravotního stavu máte možnost podat na ÚP žádost o zvýšení již přiznaného příspěvku na péči (podáním žádosti začne nové řízení o příspěvku)

Pokud máte ohledně příspěvku na péči nějaké nejasnosti nebo potřebujete poradit a případně pomoci s odvoláním proti rozhodnutí o výši přiznaného příspěvku na péči, neváhejte se na nás obrátit. Rádi Vám pomůžeme.

Česká asociace paraplegiků - CZEPA

Odborné sociální poradenství – tel.: 775 980 952, 608 043 331

Dygrýnova 816/8

198 00 Praha 14 – Černý Most

www.czepa.cz

czepa@czepa.cz

aktualizace: 30. 1. 2024